

НАРЕДБА
ЗА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОДГОТОВКА

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определя държавният образователен стандарт за общообразователната подготовка, както и:

1. структурата на учебните програми по общообразователните учебни предмети;
2. структурата на годишното тематично разпределение;
3. учебно-изпитните програми за държавните зрелостни изпити по чл. 137, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.

(2) Държавният образователен стандарт за общообразователната подготовка е съвкупност от изисквания за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет в края на всеки етап от съответната степен на образование и определя:

1. Целите, съдържанието и характеристиките на общообразователната подготовка;
2. Общообразователните учебни предмети;
3. Изискванията за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет за придобиване на общообразователната подготовка;

Раздел II

ЦЕЛИ И ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОДГОТОВКА

Чл. 2. (1) Общообразователната подготовка се придобива в хода на цялото училищно обучение и обхваща следните групи ключови компетентности:

1. компетентности в областта на българския език;
2. умения за общуване на чужди езици;
3. математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите;
4. дигитална компетентност;
5. умения за учене;
6. социални и граждански компетентности;
7. инициативност и предприемчивост;

8. културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество;
9. умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.

(2) Ключовите компетентности по ал. 1 са взаимозависими и представляват съвкупност от знания, умения и отношения, необходими за личностното развитие на индивида през целия живот, за изграждането на активна гражданска позиция и участие в социалния живот, както и за пригодността му за реализация на пазара на труда.

Чл. 3. (1) Общообразователната подготовка се осъществява чрез изучаването на следните общообразователни учебни предмети:

1. български език и литература - с два отделни компонента, български език и литература;
2. чужд език - английски, френски, немски, руски, испански и италиански език;
3. математика;
4. информатика;
5. информационни технологии;
6. компютърно моделиране;
7. човекът и природата;
8. физика и астрономия;
9. биология и здравно образование;
10. химия и опазване на околната среда;
11. технологии и предприемачество;
12. роден край;
13. околен свят;
14. човекът и обществото;
15. история и цивилизации;
16. география и икономика;
17. философия;
18. гражданско образование;
19. изобразително изкуство;
20. музика;
21. физическо възпитание и спорт.

(2) Общообразователните учебни предмети по ал. 1 са обвързани с ключовите компетентности по чл. 3, както следва:

1. учебният предмет *български език и литература* изгражда основата на компетентностите по роден език и на грамотността за четене и е пряко свързан с

- постигането на функционална грамотност;
2. учебният предмет *чужд език* е в основата на уменията за общуване на чужди езици;
 3. учебните предмети *математика, човекът и природата, физика и астрономия, биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, технологии и предприемачество* са пряко свързани с придобиване съответно на математическа компетентност и на основни компетентности в областта на природните науки и технологиите и са насочени към постигане на математическа и на научна грамотност;
 4. учебните предмети *роден край, околна среда, човекът и обществото, история и цивилизации, география и икономика, философия, гражданско образование* градят основата на социалните и гражданските компетентности;
 5. учебните предмети *информатика, информационни технологии и компютърно моделиране* са основополагащи за придобиване на дигитална компетентност;
 6. учебните предмети *изобразително изкуство и музика* предоставят възможности за креативното представяне на идеи и за преживявания и емоции с помощта на различни средства и са пряко обвързани с придобиването на културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество;
 7. учебният предмет *технологии и предприемачество* е насочен към придобиване на умения да се реагира на новости и да се поема отговорност, като се гради умение за инициативност и предприемчивост;
 8. чрез учебния предмет *физическо възпитание и спорт* се гради уменията за здравословен начин на живот, насочено към личното и общественото благополучие, тъй като включва знания и умения за постигане на оптимално физическо и умствено състояние.

(2) Подкрепата на принципите за устойчиво развитие, включващо екологични, икономически и социални измерения и насочено към очертаване на дългосрочна визия за обществото, се осъществява чрез обучението по различни учебни предмети и цели изграждане на умение за поемане на лична отговорност за устойчиво бъдеще.

(3) Чрез обучението по всеки от учебните предмети по ал. 1 се придобива ключовата компетентност *умения за учене*, която включва разбиране на личните потребности в учебния процес и откриване на възможностите и способностите за преодоляване на трудностите в ученето както самостоятелно, така и в групи.

(4) Критичното мислене, справянето с проблеми, вземането на решения, инициативността, творчеството, поемането на отговорност, работата в екип са компетентности, които се придобиват при изучаването на всички предмети по ал. 1.

(5) Обучението по всеки от учебните предмети по ал. 1 освен за основната ключова компетентност допринася за изграждане и на други ключови компетентности, конкретизирани в съответната учебна програма.

Чл. 4. (1) **Общообразователната подготовка в училищното образование е еднаква за всички видове училища и се придобива чрез изучаване на едни и същи общообразователни учебни предмети.**

(2) Изключения по ал. 1 се допускат за учебните предмети музика, изобразително изкуство и физическо възпитание и спорт, а в първи гимназиален етап – и за учебния предмет информатика в зависимост от формата на обучение, вида на училището и спецификата на обучението, като наличието на тези учебни предмети, конкретното им разпределение, както и броят учебни часове за всеки от тях по класове и етапи се определя в държавния образователен стандарт за учебния план чрез рамковите учебни планове.

(3) Изключения се допускат при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за учебния план за иновативните училища, в които общообразователната подготовка може да се придобива чрез изучаване и на интегративни учебни предмети, както и на нови общообразователни учебни предмети, различни от посочените в чл. 4, ал. 1, ако обучението осигурява придобиване на ключови компетентности по чл. 3;

(4) Съдържанието на учебния предмет *чужд език* в първия гимназиален етап на средната степен на образование може да е различно в зависимост от това дали учебният предмет се изучава интензивно или не, а във втория гимназиален етап в професионалните гимназии то е ориентирано към придобиване на компетентност за общуване на чужд език в съответната професионална област.

(5) За придобиване на общообразователна подготовка учебният предмет *чужд език* може да се изучава и с други от посочените в чл. 4, ал. 1, т. 2 езици, ако училищният учебен план предвижда това.

(6) За придобиване на общообразователна подготовка в IX и в X клас в училищата с интензивно изучаване на чужд език общообразователни учебни предмети може да се изучават на съответния чужд език в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план.

Раздел III

СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОДГОТОВКА

Чл. 5. (1) Държавният образователен стандарт за общообразователна подготовка е съвкупност от изисквания за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет и определя компетентностите - знания, умения и отношения, които се очакват като резултати от обучението по учебния предмет в края на всеки етап от съответната степен на образование, както следва:

1. български език и литература – (Приложение 1)
2. чужд език – (Приложение 2)
3. математика – (Приложение 3)
4. информатика – (Приложение 4)
5. информационни технологии – (Приложение 5)
6. компютърно моделиране – (Приложение 6)
7. човекът и природата – (Приложение 7)
8. физика и астрономия – (Приложение 8)
9. биология и здравно образование – (Приложение 9)
10. химия и опазване на околната среда – (Приложение 10)
11. технологии и предприемачество – (Приложение 11)
12. човекът и обществото – (Приложение 12)
13. роден край и околна среда – (Приложение 13)
14. история и цивилизации – (Приложение 14)
15. география и икономика – (Приложение 15)
16. философия – (Приложение 16)
17. гражданско образование – (Приложение 17)
18. изобразително изкуство – (Приложение 18)
19. музика – (Приложение 19)
20. физическо възпитание и спорт – (Приложение 20)

(2) Структурата на държавния образователен стандарт по ал. 1 за всеки общообразователен учебен предмет включва:

1. степен и етап на образование;
2. специфични цели на обучението по учебния предмет в съответния етап;
3. области на компетентности, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности

(3) Изискванията за резултатите от обучението по учебния предмет чужд език се разработват съгласно общите нива на компетентност, определени от Общата европейска

езикова рамка, съотнесени в тяхната последователност към всички етапи и степени на образование съобразно вида на училището и спецификата на обучението.

Раздел IV

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ

Чл. 6. (1) Обучението за придобиване на общообразователната подготовка по всеки от учебните предмети по чл. 3, ал. 1 се осъществява по учебни програми, в които въз основа на съответните изисквания по чл. 5, ал. 1 се конкретизират компетентностите на учениците като очаквани резултати от обучението за класа.

(2) Учебните програми по ал. 1 определят целите на обучението, учебното съдържание и резултатите от обучението за съответния общообразователен учебен предмет в съответния клас.

(3) Изключения по ал. 1 се допускат за иновативните училища, за които учебни програми по всеки от общообразователните предмети по чл. 3, ал. 1 може да утвърждават в съответствие с изисквания по чл. 5, ал. 1 за един или повече класове или за целия за етап от степента, в които учебното съдържание от утвърдените по ал. 2 учебни програми е пререструктурирано в рамките на отделния клас или между класовете в етапа.

(4) За обучението по учебните предмети по чл. 3, ал. 3 в иновативните училища учебните програми конкретизират компетентностите на учениците като очаквани резултати от обучението за класа.

(5) Всяка учебна програма по ал. 1 съдържа:

1. Кратко представяне на учебната програма
2. Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа за постигане на компетентностите, посочени в съответните изисквания по чл. 5, ал. 1
3. Учебно съдържание (теми, компетентности като очаквани резултати от обучението, нови понятия)
4. Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината
5. Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на учениците
6. Дейности за придобиване на ключовите компетентности, както и междупредметни връзки.

(6) Учебните програми по учебния предмет чужд език се разработват за

последователно покриване на общите нива на компетентност, определени от Общата европейска езикова рамка.

Чл. 7. (1) Учебните програми по чл. 6, ал. 1 се разработват от експертни комисии от учители и представители на висшите училища, определени от министъра на образованието и науката и координирани от експертите по съответните общообразователни учебни предмети в МОН.

(2) Учебните програми по чл. 6, ал. 1 се утвърждават от министъра на образованието и науката.

(3) Учебните програми по чл. 6, ал. 3 и 4 за иновативните училища се утвърждават от директора на училището при спазване на следните изисквания:

- предлаганото за изучаване учебно съдържание да отговаря на възрастовите особености на учениците и да не вреди на психичното и физическо здраве и развитието на учениците;
- чрез предлаганото за изучаване учебно съдържание да се развиват конкретни знания, умения и отношения, включени в групите ключови компетентности, посочени в чл. 2, ал 1;
- предлаганото за изучаване учебно съдържание да не се изучава по същия или друг учебен предмет в по-горен клас.

Раздел V

ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

Чл. 8. Годишното тематично разпределение представлява дидактически план за работа на учителя за практическото постигане на заложените в съответната учебна програма цели на обучението за постигане на очакваните резултати и за придобиване на общообразователната подготовка в съответствие с предвиденото в учебния план.

Чл. 9. Годишното тематично разпределение има съществена роля за ритмичното разпределение на учебното съдържание по съответния учебен предмет за даден клас и за планиране на съответстващите учебни дейности, свързани с преподаване на нов учебен материал, упражнения, преговор, както и за гарантиране на изпълнението на учебната програма.

Чл. 10. Годишното тематично разпределение по учебен предмет има следната структура:

1. разпределение на темите, компетентностите като очаквани резултати от обучението и новите понятия според учебната програма по учебни седмици за

всеки от учебните срокове

2. контекст и дейности за всяка урочна единица
3. методи и форми на оценяване по теми и/или раздели.

Чл. 11. Годишното тематично разпределение се разработва от преподаващия учител за всяка учебна година и за всеки клас, като се отчитат интересите на учениците и спецификата на образователната среда.

Чл. 12. Годишното тематично разпределение на учителя за съответната учебна година и за съответния клас се утвърждава от директора на училището преди началото на учебната година.

Чл. 13. Годишното тематично разпределение подлежи на изменение, допълнение и реструктуриране при възникнали обстоятелства от обективен характер и промените се осъществяват по реда и при условията на чл. 11 и на чл. 12.

Чл. 14. Годишното тематично разпределение подлежи на контрол от страна на директора на училището, на регионалното управление на образованието и на МОН.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§1. По смисъла на тази наредба:

1. „интегративен учебен предмет“ е учебен предмет, който обхваща темите, компетентностите и новите понятия, включени в учебната програма по чл.6, ал. 1 на два или повече общообразователни учебни предмета по чл.3, ал. 1;
2. „нов общообразователен учебен предмет, различен от посочените в чл. 4, ал. 1“ е учебен предмет, насочен към развиване на конкретни компетентности, включени в групите ключови компетентности, посочени в чл. 2, ал 1.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Учебните програми, утвърдени при условията и по реда на тази наредба влизат в сила за учениците, които през учебната 2016-2017 година постъпват в I и в V клас, учениците, които през учебната 2017-2018 година, учебната 2018-2019 година и учебната 2019 -2020 година постъпват в I, в V и в VIII клас, както и учениците, които през учебната 2020-2021 година постъпват в VIII клас.

(2) През учебните години по ал. 1, учениците извън посочените в ал. 1 се обучават и завършват обучението си в съответния етап по учебни програми, утвърдени въз основа на отменената Наредба № 2 от 18.05.2000 г. за учебното съдържание при условията и по

реда на Закона за народната просвета, Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и подзаконовите актове за прилагането им.

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в Държавен вестник и отменя Наредба № 2 от 18.05.2000 г. за учебното съдържание (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г., изм., бр. 46 от 2004 г., изм. и доп., бр. 58 от 2006 г.).

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 3, във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование.